

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ВОДОСХОВИЩА ТА ДОВКІЛЛЯ»

Ступінь вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Спеціальність – 101_Екологія

Освітня програма - «Екологія»

Рік навчання - 2, семестр - 3

Форма навчання – денна, вечірня, заочна

Кількість кредитів ЄКТС - 5

Мова викладання - українська

Elearn: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5036>

Ладика Марина Миколаївна, кандидат с.-г. наук, доцент

E-mail: mm.ladyka@gmail.com

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Водосховища та довкілля» формує у здобувачів розширені знання про вплив водосховищ на довкілля у глобальному та регіональному аспектах, зокрема: регулювання стоку та його екологічні наслідки, зміни ґрунтового покриву під впливом водосховищ, втрати історико-культурної спадщини та природних об'єктів внаслідок наповнення водосховищ, зміни в дельтах річок у зв'язку із зарегулюванням стоку, взаємовплив водосховищ і змін клімату. Особлива увага приділяється питанням негативних екологічних змін в екосистемах внаслідок зарегулювання стоку.

Предметом дисципліни «Водосховища та довкілля» є оволодіння знаннями і практичними навичками необхідними для експертної оцінки впливу водосховищ на довкілля та зміни клімату, впливу антропогенної діяльності та кліматичних умов на сучасний стан водосховищ. Теоретичний курс дисципліни закріплюється шляхом виконання практичних робіт, необхідних для оволодіння знаннями і практичними навичками із оцінки процесів та явищ, які відбуваються в акваторії водосховищ та на прилягаючій території із використанням сучасного інструментарію польових експедиційних та камеральних робіт, включаючи використання даних дистанційного зондування Землі, супутникової інформації та геїнформаційних програм, офіційних статистичних даних та даних лабораторних досліджень.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Тема 1. Водосховища: глобальні і регіональні аспекти (економічні соціальні, політичні, екологічні).	2 год. лекції 2 год. практичні	Знати історію створення водосховищ, їх поширення та регіональну специфіку і соціально- економічне значення.	Практична робота: Здобувач має здійснити аналіз змін ґрунтового покриву за	5

		Розуміти сучасні політичні аспекти існування водосховищ та обумовлені ними екологічні проблеми.	морфолого-генетичними характеристиками в зоні впливу водосховища (індивідуальне завдання)	
Тема 2. Гідрологія водосховищ.	4 год. лекції 2 год. практичні	Знати про типи водосховищ, етапи створення і наповнення водосховищ. Розрізняти основні морфометричні характеристики водосховищ. Розуміти гідрологічні характеристики і водний баланс водосховищ. Знати про гідробіологію водосховищ.	Практична робота. Здобувач має здійснити аналіз динаміки рівня водосховища (індивідуальне завдання)	5
Тема 3. Вплив дамб і водосховищ на довкілля.	3 год. лекції 2 год. практичні	Знати основні напрямки впливу дамб і водосховищ на довкілля (втрати земельних ресурсів при затопленні водосховищами, переробка берегів водосховищ, підтоплення берегів та прилягаючих до водосховищ територій, осадоутворення в акваторії водосховища тощо).	Практична робота. Здобувач має здійснити аналіз зміни рослинного покриву в зоні діяльності водосховища (індивідуальне завдання).	5
Тема 4. Втрати історико-культурної та природної спадщини внаслідок наповнення водосховищ.	2 год. лекції 8 год. практичні	Знати про світові культурні втрати внаслідок побудови водосховищ (реалізовані та перспективні проекти), втрати культурних об'єктів в результаті наповнення водосховищ в Україні. Аналізувати екологічні втрати внаслідок затоплення земель природно-заповідного фонду, родючих земель.	Практична робота. Здобувач має здійснити аналіз і оцінку динаміки алювіальних площ та динаміки забудови та її площ на намитих ґрунтах в акваторії водосховища (індивідуальне завдання)	20

<p>Тема 5. Зміни ґрунтового покриву під впливом водосховищ.</p>	<p>3 год. лекції 4 год. практичні</p>	<p>Знати про зміни ґрунтового покриву в зоні підтоплення у різних ґрунтово-кліматичних зонах (гідроморфізм, засолення). Зміни затоплених водосховищем ґрунтів. Аналізувати опосередкований вплив затоплених ґрунтів на евтрофікацію водойм.</p>	<p>Практична робота. Здобувач має здійснити аналіз формування гідроморфних ландшафтів у водосховищі (індивідуальне завдання)</p>	<p>10</p>
<p>Тема 6. Регулювання стоку річок та екологічні наслідки.</p>	<p>3 год. лекції 4 год. практичні</p>	<p>Знати про екологічні наслідки (позитивні та негативні) регулювання стоку (нівелювання наслідків екстемальних повеней, акумуляція хімічних елементів у акваторії, забрудненням водосховищ органічними сполуками, осадоутворення, формування мілководних зон, їх замулення і заболочування). Аналізувати вплив регулювання стоку на акваресурси. Розуміти роль функціонування зрошувальних систем в регулюванні стоку.</p>	<p>Практична робота. Здобувач має здійснити оцінювання ступеню еродованості берегової лінії водосховища (індивідуальне завдання).</p>	<p>10</p>
<p>Тема 7. Зміни в дельтах річок у зв'язку із зарегулюванням стоку.</p>	<p>4 год. лекції 4 год. практичні</p>	<p>Знати про аридизацію і засолення дельтових ландшафтів, внаслідок зменшення проточності внаслідок зарегулювання стоку. зміну рослинного покриву. Знати про деградаційні процеси в ґрунтах дельти Дніпра та інших зарегульованих річок.</p>	<p>Практична робота. Здобувач має здійснити ретроспективний аналіз формування якості води у водосховищі (індивідуальне завдання).</p>	<p>5</p>
<p>Тема 8. Водосховища та зміни клімату.</p>	<p>2 год. лекції 4 год. практичні</p>	<p>Знати про вплив змін клімату на водні ресурси, наслідки кліматичних змін для рівнинних водосховищ, випаровування води із дзеркала водосховищ і зміни клімату, вплив розкладання рослинності у</p>	<p>Практична робота. Здобувач має здійснити аналіз впливу кліматичних факторів (зміни клімату) на екосистему водосховища.</p>	<p>10</p>

		водосховищі як фактор збільшення виділення парникових газів.		
Всього за семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано